

Razgovori z našimi naročniki

Današnja vrednost predvojne krone. P. M. Z. Dodatno k našemu odgovoru pod gornjo šifro Vam sporočamo, da je naše najvišje sodišče v par primerih valoriziralo tudi dedne odpravnice. Nek oče je leta 1912 izročil na 16.000 kron ocenjeno posestvo sinu, osemletni hčeri pa izgovoril 1800 kron. Na tožbo v letu 1928 je bil hčeri priznan znesek 18.000 din iz razloga, »ker je bil znesek 1800 kron določen očitno v sorazmerju s takratno vrednostjo posestva in ga je smatrati samo za merilo obveze, ne pa za običajen denarni dolg. Pri sedanjih razmerah znesek 1800 kron gospodarsko sploh ne prihaja v poštev, zlasti ne za ustanovitev eksistence ali za doto«. — V drugem primeru, ko je bila leta 1911 odpravnica določena na 2700 kron, jo je sodišče leta 1932 valoriziralo na 20.000 din iz razloga, da ima tožitelj po volji strank dobiti sorazmeren delež na vrednosti domačije. — Izgleda, da boste morali tudi v Vašem primeru »dedščine« primerno valorizirati, ker to odgovarja čuti pravičnosti in izid eventualne pravde ne bi bil siguran.

Nesoglasje med sosedoma radi sporne meje obmejnih njiv. I. B. Na meji Vašega in sosedovega posestva leže njive. Ako se vpoštevajo meje, kakor so zarisane v mapi, se vidi, da hasnujete Vi precejšen kos sosedove njive. Pomotoma ste tu pa tam odorali kos njegove njive, deloma je pa že Vaš prednik hasnoval sosedov svet. Sosed Vas namerava tožiti. Vam ne bo mogoče dokazati, da ste že 30 let javno, brez prošnje in brez sile hasnovali sosedov svet v današnjih mejah, sosed pa neče priznati Vaše pravice do dosedanjega hasnovanja. — Pravilno je, da se zamore pravico do hasnovanja, odnosno lastnino do tuje zemlje pridobiti le s 30 letnim javnim, izključnim hasnovanjem brez prošnje in brez sile, pri čemer pa se zamore všteti tudi hasnovalna doba Vaših lastninskih prednikov. Ako tako dolgega hasnovanja ne morete dokazati, se morate pač s sosedom poravnati, priznati mejo po mapi in opustiti nadaljnje posege v sosedov svet. Zadnje posestno stanje bi prišlo v poštev le v morebitni tožbi radi motenja posesti, v lastninski tožbi pa — in le-ta je merodajna — zadnje hasnovanje ni vpoštevno.

Posojilnica noče dati porokinja izknjižene pobornice. U. T. iz N. Posojilnica je dala leta 1930 Vašemu sinu in sinahi, ki sta bila takrat obrtnika, 15.000 din posojila, pri čemer ste zadolžnico podpisali tudi Vi kot porokinja. Bili ste in ste še kmetska posestnika, odnosno kmet po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov. Odplačali ste Vi sami že 11.460 din ter smatrate, da ste svoji obvezi že

zadostili, radi česar zahtevate od Posojilnice, da dovoli zbris zastavne pravice, ki je v varstvo navedene njene terjatve vknjižena na Vašem posestvu. Posojilnica Vaši prošnji noče ustreči, ker terjatev še ni popolnoma plačana in zahteva še naprej plačilo 8% obresti. — Ker ste očitno o priliki najetja posojila sami dovolili, da se vknjiži zastavna pravica na Vašem posestvu, ne morete prisiliti Posojilnice, da dovoli zbris zastavne pravice, preden ni posojilo v celoti vrnjeno. Glavna dolžnika ne uživata zaščite po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov in Posojilnica ni dolžna izpustiti jih iz plačilne obveze, niti ne znižati dolga in obresti. Vi se boste mogli na svoje svojstvo kot zaščiteni kmetici sklicevati šele takrat, ko bo Posojilnica zahtevala plačilo od Vas kot porokinja. Vsakoletno pošiljanje zadolžnice v podpis še ne znači terjanja na plačilo. — Zadnji stavek prvega odstavka člena 3. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov se glasi: »Obveznost solidarnega dolžnika ali poroka se smatra za njegov dolg šele tedaj, kadar mora to obveznost izpolniti.« Pravilnik k temu dodaja kot pojasnilo: »kadar terja upnik od njega plačilo«. — Po gorenjem ne bi imelo pomena prositi za posredovanje občine ali sodišča, odnosno delati pritožbe, ker ni utemeljenega upanja na uspeh. Le v primeru, ako bi bila Posojilnica izvršilnim potom doseglja vknjižbo zastavne pravice v prid svoje posojilne terjatve na Vašem posestvu, bi smeli pri izvršilnem sodišču predlagati utesnitev izvršbe, v kolikor bi imela Posojilnica z ozirom na že dobljena odplačila več kot sirotinsko varnost. Sirotinska varnost je podana, kadar po zavarovanju, vračunski morebitna poprednja bremena, posestvo na kmetih ali zemljišče ni obremenjeno nad dve tretjini svoje prave vrednosti. Predlagate lahko zbris zastavne pravice raz posameznih vložkov, ako jih je več obremenjenih, ali pa tudi bremen-prosti odpis kake parcele, ako je obremenjen le en zemljiškoknjižni vložek. — Povračila že pla-

čanih zneskov nimate zakonite pravice zahtevati, ker ste jih plačali kot porokinja in pred pozivom. Sprememba močvirnatga travnika v ribnik — kopališče. Otvoritev gostilne ali delikatesnice. G. M. Ste lastnik močvirnatga travnika, katerega bi radi spremenili v ribnik, otvorili kopališče, čolnarno ter gostilno ali delikatesnico. — Svoj travnik lahko vsak čas svobodno spremenite v ribnik, ne da bi za to potrebovali kakšnega oblastnega dovoljenja. Vprašanje je le, ali ne boste morda kakor koli posegli v pravice mešarjev ali drugih oseb, ko bo dotok vode na Vaš svet najbrž povečan, odtok pa zmanjšan? — Za otvoritev kopališča in čolnarne bi si morali izposlovati dovoljenje okrajnega načelnstva; pogoji ne bodo težki. — Delikatesnica najbrž ne bi ustrezala Vašim smotrom, kajti ob nedeljah bi jo morali zapirati že ob dveh popoldne. — Za samostojno izvrševanje gostilniškega obrta je potreben dokaz posebne izobrazbe, in sicer najmanj štiriletna zaposlitve v restavraciji, kavarni, penziji ali gostilni pri strežbi gostov ob dokazu o štirih uspešno dovršenih razredih ljudske šole. Kot popoln dokaz izobrazbe za opravljanje gostilničarske obrti služi tudi dokaz o samostojnem opravljanju hotela, restavracije, gostilne, kavarne ali penzije, okrepčevalnice ali krčme najmanj tri leta. Ako nimate te posebne izobrazbe, bi smeli gostilničarsko obrt izvrševati le po usposobljenem poslovođu. — Zato bi bilo najbolje, da zaprosite za dovolilo, otvoriti krčmo v manjšem obsegu, ki jo lahko vodite samostojno, brez posebne izobrazbe in brez poslovođja. V krčmi se točijo alkoholne pijače, a se smejo oddajati tudi brezalkoholne pijače in mrzla jedila. Za obrat krčme v manjšem obsegu se smatra krčma, če ima samo eno sobo za goste in če imetnik sam ali s svojimi rodbinskimi člani, brez drugega zaposlenega pomožnega osebja, gostom neposredno streže. Za samostojno opravljanje krčme v vaseh, ki niso klimatični ali letoviški kraji — čeprav se krčma ne vodi v tako zvanem manjšem obsegu, zadošča dokaz o štirih uspešno dovršenih razredih ljudske šole ali gospodinjске šole. — Za pridobitev obrtnega dovoljenja je potrebno sledeče: Prijaviti bi se morali najbližjemu združenju gostilničarjev, plačati tako zvano inkorporacijo, nakar bi združenje Vašo prošnjo z dokumenti (rojstnim listom, domovinskim listom, navedenim spričevalom) poslalo Zbornici za TOI; zbornica bi Vam izstavila potrdilo po § 95. obrtnega zakona. Prošnjo s tem potrdilom bi nato predložili okrajnemu načelnstvu. Okrajno načelnstvo izdaja dovolitve po svobodni oceni glede na obče koristi in po dejanski potrebi kraja in krajine, kjer naj se obrt izvršuje. Zahtevalo bo predhodno od občine in združenja gostilničarjev mnenje glede potrebe, da se naj izda dovolitev.

Kam si položil položnico za »Slov. gospodar«?

Prav so storili tisti, ki so kar napisali letno naročnino 32 din ter jo že odposlali. Glej, da ne zamudiš!

Našim malčkom

SIROTA IN NESREČNA MATI

(Nadaljevanje)

»Mama mi je rekla,« je razmišljal spotoma, »da neprijetnosti razjedajo dušo. Tudi ona je pretrpela dosti neugodnosti. Dosti je trpela, često jokala in s svojimi vročimi solzami močila moje lase.«

Doma je bil še bolj tih kakor običajno. Povečerjal je, zmolil in legel na svojo bor-

no posteljo. Sanjalo se mu je, da je postal vrtnar in da je iz debla potegnil črva, ki se je zajedal v les in vrtal proti jedru.

Naslednje jutro je šel v šolo. Učitelj je resnega obraza stopil v razred. Po končani molitvi je učencem prečital pismo, ki ga je dobil od gospe Marije Cvitan. Gospa je v pismu tožila, da so ji učenci uničili cvetje in sadje.

»Otroci, sram me je!« je nato nadaljeval. »Ne najdem besed, s katerimi bi obsodil to divjaštvo. Kaj naj storimo? Kako ji bomo dali zadoščenje?... Veste, kaj bomo storili? Za nalogo bomo pisali pismo, v katerem bo vsak prosil gospo za odpustčenje. Najlepše pismo bomo poslali gospe. Na delo!«

Učenci so se začudeno spogledali. Pisanje ni šlo izpod rok. Nepridipravi niso našli besed, s katerimi bi obsodili svoje grdo ravnanje.

Mirko je sedel v zadnji klopi. Zamislil se je. Čez čas je pogledal skozi okno. Zdelo se mu je, da ga iz nebes gleda njegova mati in mu govori: »Ljubi sinek, tako niši: Dragi gospe! Uničili smo Vam cvetje in sadje. Sramujemo se svojega dela. Niti sami ne vemo, kak smo mogli storiti kaj takega. Pustite nam! Obljubljamo Vam, da

se bomo poboljšali. Molili bomo za Vaše zdravje in Vašo srečo. — Učenci ljudske šole.«

Mirko je vse to napisal. Učitelj je pobral naloge. Opoldne jih je pregledal.

V začetku popoldanskega pouka je dejal: »Naš Mirko je napisal najlepšo nalogo! Njegovo nalogo bomo prepisali in jo poslali gospe.«

(Konec prihodnjio)